

uhyre ensidigt militære. De er saa ensidigt militære, at det, som jeg vil kalde det rent borgerlig menneskelige, efter min Mening i urimelig Grad er trængt tilbage. Man maa ikke forstaa det saaledes, at Eleverne paa Konstabelskolen ikke har det godt. De har det utvivlsomt godt. Man maa heller ikke forstaa det saaledes, at de ikke bliver flinke Mennesker senere i Livet. Det er en ofte genkommende Erfaring, at man vanskeligt træffer elskværdigere, naturligere, mere ligefremme Mennesker end Marinens Underofficerer, naar de er naaet op i en ældre Alder. Det er, ligesom der er noget menneskeligt forsonligt over dem, en Humor over dem, som man ikke let træffer i andre Samfundsklasser. Jeg antager, det hænger sammen med, at de farer til Søs. Det er Folk med Ligevægt, med godt Humør og godt Huld. Jeg mener altsaa, man ikke kan sige om dem, at de ved at blive Underofficerer til Søs maaske er kommet ind paa en Vej, der førte dem til til sidst at ende skævt. Men jeg kan efter mit Kendskab til disse Skoler ikke lade være at sige, da Anledningen er der, at jeg synes, at Tilværelsen i disse Skoler er for glædeløs og paa et enkelt Punkt maaske faretruende for Ungdommen, til Trods for at Eleverne utvivlsomt behandles godt. Jeg skal forklare, hvori dette ligger. Det ligger i, at indenfor disse militære Skoler er der fra oven af i Regelen intet Ønske om at give Eleverne almenmenneskelige Interesser. Man kan vistnok i al Almindelighed sige, at overordnede militære er ganske blottede for Initiativ paa det almenmenneskelige Omraade. Om de har det paa det militære Omraade, beror vistnok paa Personen, men de er ganske blottede derfor paa det almene Omraade efter det Indtryk, jeg har. Selvfølgelig kan der gives Undtagelser, det nægter jeg ikke.

Jeg maa have Lov at nævne et Par Eksempler, som jeg selv har oplevet. Under den japansk-russiske Krig var det jo ikke uforstaaeligt, om disse Elever havde nogen Interesse for, hvad Japanerne udrettede. Det førte bl. a. til, at jeg som Lærer gav mig til at fortælle dem om Tsushima-Slaget og om Japanernes Indtrængen i Port Arthurs Havn, og jeg gjorde det saaledes, at det havde militær Betydning, thi jeg gav et Billede af det

Mod, den Dødsforagt, den Styrke, der var udvist f. Eks. af Japanerne. Nogen Tid efter kom jeg til at tale med Skolens Chef om disse Forhold, og saa fortalte jeg, netop som den radikale Mand, jeg er — jeg ved ikke, om der var lidt personligt Koketteri i Maaden, hvorpaa jeg sagde det, det tør jeg ikke udtale mig om, men jeg fortalte, hvordan jeg havde fremstillet disse Forhold. Saa svarede Chefen: Hvad skal de unge vide noget om det for, lad dem passe deres Sager! Det kunde faktisk opildne deres militære Interesser — det spillede ingen Rolle. Det, der spillede en Rolle, var, at deres Tanker blev flyttet udenfor Skolen. Og maa jeg tage et helt andet Eksempel. Hvilken Adgang har disse unge Mennesker til at faa noget at vide om, hvad der foregaar udenfor Skolen? Jeg beder erindret, at de er kasererede, at der er meget strenge Regler for, hvornaar de maa komme ud; hvad Adgang har de saa til at faa noget at vide ud over, at de en Gang imellem har fri? De har kun det, at hver ottende Dag faar de et ret medtaget Eksemplar af „Illustreret Tidende“, men de ser ikke en Avis. Jeg søgte en Gang at slaa paa, om de ikke kunde faa Lov at se „Berlingske Tidende“. Jeg ved ikke, om det er lykkedes at komme saa vidt. Jeg tror det ikke. Det er den reneste aandelige Død for disse unge Mennesker paa 14—16 Aar. Og hvis man saa vidste, hvordan de Mennesker kommer ind i Skolen med Tørst efter at faa noget at vide! I det Øjeblik, man begynder at fortælle for dem, er det, som om alt i dem blev spillevendt. Jeg tror, at mange af dem gaar ind paa Skolen i den Tro, at det er en Skole som enhver anden Skole, at man der har Adgang til at faa noget at vide, men det er en Erfaring, som jeg vil bedyre rent personlig — og jeg synes, det er en Skam for disse Skoler —, at naar der kommer flinke, vaagne Elever ind i Skolen, kan man følge, hvordan de fortærrer fra Maaned til Maaned. Det første Aar er de endnu kvikke, vaagne og opmærksomme og ønsker at faa noget at vide; det andet Aar — det ved jeg fra den Gang, jeg havde dem — er de elskværdige og disciplinerede og flinke, men Sindet, Sjælen, hvis jeg maa bruge det